

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKACASI БОЛАЛАР ЖАМГАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

БАҲОСИ 10 СЎМ

НАВРЎЗ ХАНДАЛАРИ

ОТАНИНГ БИЛГАНИ

- Дада, аям ишдан келгунча ик-каламиз ялпиз манти тугсак-чи?
- Бор, ялпиз териб кел, қизим.
- Аллақачон териб келганман.
- Унақа бўлса, бор, энди хамир териб кел.

ЯНА БИР ТАЗИҚ

- Ҳўв, шоир, яхшиликча огоҳлан-тириб қўй, агар яна йўлимга тўғаноқ бўлсанг...
- Ие, ўзи нима гап?
- «Баҳорни севаман» деган шеър ёзганмишсан, тўғрими?
- Нима қилпти?
- Баҳорга биринчи бўлиб мен совчи қўйганман. Жонингдан умидинг бўлса, вақтида бошқа қизни топ.

БОШҚОТИРМА

- Лайлак қачон келади, ака?
- Ёзда.
- Ёз қачон келади, ака?
- Июнда.
- Июн қачон келади, ака?
- Майдан кейин.
- Май қачон келади, ака?
- Лайлак келишидан бир ой олдин...

ҚҮЛИ

ОЧИҚНИНГ —

ЙЎЛИ ОЧИҚ

Болажон халқмиз. Йўқса, Ўзбекистон Болалар жамғармасининг Тошкент вилояти бўлими ҳамда вилоят Ешлар Иттифоқи кўмитаси ташаббуси билан Юқори Чирчиқ туманининг Дўстлик жамоа хўжалигида ўтказилган Наврўзолди хайрия марафониди тўмонот одам йиғилмаган бўлар эди. Вилоятнинг қарийб ҳамма туманларидан ташир-бунорган вакиллар ушбу хайрия марафониди қатнашиб қўлидан келганча саҳоят кўрсатишди. Вилоятда бугун бир неча Болалар уйлари мавжуд, шунингдек, ногиронлар, қаровчисини йўқотган етим-есирлар ана шундай хайрияга муҳтож. Уларга атаб ногиронлар аравачаси, болаларбоп кийим-кечаклар ва ҳар хал микдордаги пул мукофотлари тақдим этилди. Ушбу тадбирни қўллаб-қувватлаш учун Республика «Баҳор» халқ рақс дастаси, «Томоша» театр студияси, халқимизнинг сеvimли ҳофизлари — Хайрулла Лутфиллаев ва Комилжон Баратовлар ташир-буноришиб, йиғилганларни ўзларининг рақс ва қўшиқлари билан ҳўшинуд этдилар.

«Наврўз — меҳр-муруват айёми» — шиори остида ўтказилган ушбу байрамга нафақат юртдошларимиз, балки АҚШ Вашингтон штати пастери жаноб Ким Сен Чи, Жанубий Корея республикаси ёшларининг «Осок» ассоциацияси вакиллари ҳам қатнашиб, хайр-эҳсон кўрсатишди.

Ўзбекистон Болалар жамғармаси Тошкент вилоят бўлими раиси Мунира опа Солиҳова ушбу хайрия марафони ҳақида шундай дейди:

Суратчи: А. ТўРАЕВ

— СУМАЛАКНИ ЕДИК, ЭНДИ БИ-И-Р ЧОЙ ИЧСАК...

УШБУ СОНДА:

ТОҲИР МАЛИК:
ФАНТАСТИКАНИНГ ВАТАНИ —
ШАРҚ

4-БЕТ

НАВРЎЗ ҚУНИ РУЗА
ТУТИЛАДИМИ?

7-БЕТ

ЗОҲИДЖОН НЕЪМАТ:

МАМАШО БУВА ҲАНГОМАЛАРИ

Полвонларимиз ҳаётидан

АРМОН

Дунёнинг ишлари қизиқ-да. Уч ака-уканинг орзуси, интилиши бир бўлса-ю, мақсадга етганда, голиблик шох-супасига кўтарилиш пайти келганда ака-укалик ҳурмати, меҳр-оқибат кўндаланг турса...

Бир отадан мен, укам Норкул, кенжамиз Комилжон

Собиқ Совет Иттифоқи чемпионлигига даъвогармиз.

Учаламиз уч хил гуруҳдан сараланиб чиққанмиз. Ургатувчимиз ҳам ҳаммаси ўзига тартади, ҳар биримизни

чемпион бўлишимизни иста-шади. Улар учун ака-ука-лигимизнинг сариқ чақалик қадри йўқ. Уларда, бунақа пайтда ака-укачилик балким ота-болочилик ҳам кетмаскан. Бўрилар овни кўплаш қилишади, ўлжа кўлга тушган эса ҳар бири ўзига тартаверади. Биз на ўргатувчи-ю ва на бўри бўлолдиқ. Биз — ўзбекининг фарзандлари, ака-укалар, уч оғайни ботирлар эдик.

Кечаси ётоқда маслаҳат бўлди:

— Норкул акам иккинчи:

сиз биринчи бўлинг, менга учинчи ўрин ҳам бўлаверадим, — деб қолди Комилжон. Эртасига номигагина курашиб, ўринларни тақсимлаб

олдик, лекин полвонликда бир шаккоклик бор: барибир ким кучли деган савол очиқ тураверади. Узбекиликнинг, ислом полвонларининг бахти шундаки, ўша очиқ бўлган саволнинг жавоби ичда қолади.

У — ИЙМОН...

Турсун Али МУҲАММАД

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ ТУМАНИДА НАВРЎЗОЛДИ ХАЙРИЯ САЙЛИ БЎЛИБ УТДИ

Суратчи: Даврон АҲМАД

«Бу мухташам сарой»да бир пайтлар фақат тананали маросимлар ўтказилар эди. Уларга илғорлар — меҳнати чиндан ҳам мақтовга лойиқ инсонлар таклиф этиларди. У даврларда сиртдан қараганда ҳаётнинг ўзида ҳам тантановор руҳ ҳукмрон эди. Аслида ҳаёт ўша пайтлар ҳам азалий оқимида давом этарди. Кимдир бахтли эди, кимдир бахтсиз. Кимлардандир (кўпчиликдан) ҳаёт неъматларини аямаганди. Кимлардандир эса... Бу ҳақда оғиз очиб — одобдан эмасди.

Замон ўзгарди. Ҳаёт ўз «ўзани»га туша бошлади. Уни қандай бўлса шундайлигича кўришга ҳам одатланмоқдамиз. Бу ҳаётда бева-бечоралар ҳам борлигини ошқора айтса, уларга мухташам саройларда ажойиб кўнгилочар сайл-томшалар уюштирса бўлар экан. Мана яна «бу сарой»да — Юнус Ражабий номли Жиззах шаҳар мусиқали драма театри биносига Республика Болалар жамғармасининг Жиззах вилояти бўлими ташаббуси ва раҳбарлигида катта Наврўзолди хайрия сайил-концерти бўлиб ўтди. Сайил-концертга вилоятнинг барча туманлари, Жиззах шаҳридан бечораҳол кўпбалали оилалар ҳамда етим (отасиз ё онасиз болалар) таклиф этилди. Улар бу ерга туман ҳокимликлари махсус ажратган автобусларда келишди.

Сайил-концертда ҳокимлик вакиллари, вилоятдаги деярли барча йирик ташкилот корхоналардан вакиллар қатнашди. Улар муҳтожлардан муруватини аяшмади. Жумладан:

Аккумулятор заводи — 300 минг
«Сугпласт» — 200 минг
«Наврўз» хайрия жамғармаси — 200 минг
«Жиззахтранс» — 100 минг
«Жиззахқурилиш» — 100 минг
Гўшт комбинати — 100 минг
«Сервис» ИЧК — 100 минг
сўм хайрия қилишди. Вилоят божхонаси ходимлари

шахсий жамғармалари ҳисобидан 24 минг сўм ҳада этишди. «Ватан тараққиёти» фирқасининг Жиззах вилояти қўмитаси саркотиби Мели Қобулов: «Бизлар нақди билан гаплашадиган одамлармиз», дея ҳазил-ҳузил аралаш фирқа номидан 10 минг сўм топширди. «Беҳзод» фирмасининг бош директори Даврон Султонов 11 минг сўм ютуқ чиққан журналистлар лотереясини совға қилди...

Хуллас, сахийлар кўп бўлди. Уларнинг ҳаммасини санаб ўтишга имкон йўқ, узр. Фақат бир нарсани айтиш ўтмасак ноинсофлик бўлар. Айтмоқчимизки, хайриятга улуш қўшган аксарият ташкилот ва корхоналарнинг ўзлари ҳам бугун минг бир муаммага дуч келиб туришибди. Улар бой-бадавлатликларидан эмас, балки бу бўҳронлардан суяб-суяшиб омон ўтиш мумкинлигини англаганликлари, муҳтожларни қўллаш ҳар бандани мўмин учун фарз эканлигини ҳис этганликлари учун хайр-эҳсон этишди.

Хайрия сайил-концертига келганларга жами 250 минг сўмлик кийим-кечаклар, ўйинчоқ ва китобчалар совға этилди. Кейин театр жамоаси мароқли куй-қўшиқлари, таъсирилли саҳна томошалари билан ҳаммани хурсанд этди. Томоша сўнггида барча театр ҳовлисига ошхўрликка таклиф этилди. Афсус, анча одам рўза экан. Лекин қолганлар, айниқса болалар роса-маза қилишди. Айтишларича, ош жуда ширин бўлибди. Сўраб билдикки, сайилга таклиф этилган

Етти кун

НОГИРОНЛАР БАЙРАМИ

Навоий театрида ногирон болаларнинг II жумҳурият анжумани доирасидаги катта концерти бўлиб ўтди. Анжуманга жумҳуриятимизнинг барча вилоятлари, Қорақалпоғистон, Қозоғистон, Туркманистондан ёш истеъдод эгалари келишди. Уларнинг бирортаси ҳам уйга совғасиз қайтмайди — бу ҳақда анжуман ҳомийси бўлмиш «Муруват» кичик корхонаси қайдурган.

ШИНА КЕРАКМИ — ТЎХТА!

Хоразм вилоят ДАН ходимлар шунга амал қилишяпти, чунки баъзи ҳайдовчилар уларнинг «тўхта» ишорасини пйсанд қилмай қўйишган. Энди эса инспектор ишорасига тўхтамадингми — ўзингдан кўр, ўқ тўғри машина шинасига қараб отилади. Натижаси шуки, қўлоқсиз ҳайдовчи каттагина жаримадан ташқари янги шина харид қилишга ҳам мажбур. Янги шинанинг нархи эса Хазорасп чайқов бозорига йигирма мингга чиққан.

КАМПИРЛАР ЧУВ ТУШДИ

Богот туманидаги Деҳқонбозор қишлоғилик икки кампир ёғидиш кўтариб, Урганч шаҳрига борадилар. Ег заводи яқинидаги уйлардан биридан чиққан йигит уларнинг арз-додини эшитиб, мушкулларини осон қилишга ваъда беради. Сўнг икки идиш ва тўрт минг сўм пулни олиб, «шу ерда кутиб туринглар» дея гойиб бўлади...

Алқисса, «ҳожатбарор» йигитни қош қорайгунча кутган бечора кампирлар яна минг сўмдан йўлқира тўлаб, Боготга қайтиб кетишди.

АШИМ ОҒАНИНГ ТАКСИСИ

Навойлик Ашим Болатовнинг оилавий болалар уйига ажратилган «РАФ» автомашини шу кеча-кундузда беармон ишланмоқда. Сабаби тирикчилик — Ашим оға «РАФ» дан такси ўрнида ҳам фойдаланмоқда. Кира ҳақи оилавий болалар уйининг кам-кўстига кетаяпти.

ҲАШАРЧИГА — 20000!

Ўтган ҳафта бўлиб ўтган умумхалқ ҳашарида ТошДД талабалари ҳам фаол иштирок этишди. Ўқув бинолари, ётоқхоналарнинг шикастланган жойлари тузатилади, кўчатлар экилади. Дорил-фунун раҳбарияти ҳашарчиларни муносиб тақдирлашга қарор қилди — ҳашарда фаол иштирок этган талабага биринчи ўрин учун — 20000, иккинчи ўрин учун эса 10000 сўм бериладиган бўлди. Мукофотлар Наврўз айёмида топширилади.

БИР ЭТИККА — УЧ ХОНАЛИ УЙ

Бундан уч-тўрт йил бурун Тошкент олий ўқув юртиларидан бирида ишлайдиган форшлик жаноб оғайниларидан 17 минг сўм қарз кўтарганди. Шу қарз ҳисобидан 5600 сўм кооператив квартиранинг бадалини тўлайди, уй жиҳозлари ва...хотинининг кайфияти чоғ бўлсин учун 160 сўмга Югославия этигини олади. Куни-кеча шу жаноб Тошкент «Отчопари»да худди ўша эткини 31 минг сўмга сотиб келди ва квартиранинг қолган 8400 сўмини тўлади, олган қарзини қайтарди.

МУҲБИРЛАРИМИЗ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЕРЛАНДИ

ЭНГ КАТТА САВОБ

отахон ва онахонларимизнинг кўли умрида биринчи марта «кансертта тушиб турган» экан. Ҳатто уларнинг орасида Жиззах шаҳрини энди кўраётганлари ҳам бор экан.

— Биз болалар жамғармаси вилоят бўлими билан биргаликда вилоятимизда қанча етим оилалар ва ногиронлар борлигини аниқлаб чиқдик, — дейди вилоят ҳокимлиги маъсул ходими Гуландом Субхонова. — Олдинлари эътибор бермас эканмиз. Уларнинг сони анча экан. Биргина Жиззах шаҳрида бундай оилалар сони 400 га яқинлиги маълум бўлди. Кўп нарсада ёрдам бермасак-да, ҳар қалай ҳолларидан хабардор бўлишга ҳаракат қилаямиз. Ҳол сўрашнинг ўзи ҳам катта гап экан. Бир гал узоқ туманлардан бирида яшовчи ногирон оғизаникига кўнгил сўраб бордик. Бечора қиз 1 гуруҳ ногирони бўлиб анча йилдан буён совхоз қишлоғи четидаги қапауида яшаркан. Уни шу пайтгача ҳеч ким йўқлаб бормаган. Бизни кўриб: «Мени йўқлайдиган одамлар ҳам бор экан», деб гирди қапалак бўлишнинг кўрсангиз. Бечора: «Ҳеч нарса керак эмас, фақат келиб турсаларингиз бўлди», дейди. И.уқул. Инсонни йўқлаб туриш унга энг катта совға эканлигига ўшанда гувоҳ бўлдим. Меҳр улашиш энг катта савоб экан.

Наврўз қеляпти! Неча мингинчи бор. Давлатимиз мустақиллиги билан бир кунда туғилган «Оила ва жамият»нинг эса бу иккинчи Наврўзи. Бағрини ҳамал елига тутиб елкасига кетмон олган бобо деҳқон, пўстагини қўлтиққа қисиб эшик олди — офтобрўяга чиққан қизилияк момолару илк наврўзини кутаётган, довуччаларга интиқ келинойлар, елиб югуришдан эринмаган чугур-чугур болакайлар! Аҳли мўмин! Барча-барчангизга Наврўз муборак! Йилбошингиз муборак! Омон-омонлик, юз ойдинлик!

Азиз муштарийлар! Мана сиз билан яна қутлуг кунлар арафасида юз кўришиб турибмиз. Эрта-индин Йилбоши, унинг изидан эса

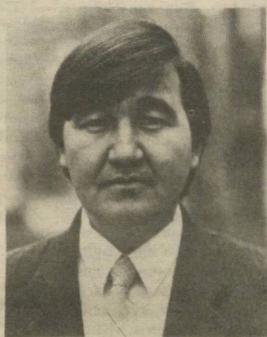
муборак Рамазон ҳайити келади. Ана шундай муборак кунлар арафасида Аллоҳдан тилаймиз: Хонадонингиздан тинч-тотувлик, меҳр-муҳаббат, имон-эътиқоду қут-барака узилмасин. Элимизда ҳамша омонлик бўлсин!

Наврўз — Йилбоши барча қариндош-уруғлар аجدодлар чироғи ёниб турган гўшага гўпланиб юз кўришадиган, ёру дўстлар дийдорлашадиган кун. Биз — севимли газетингиз «Оила ва жамият» таҳририяти жамоаси ҳам шу муборак кунлар арафасида Сиз муштарийлар билан дийдорлашишни ният қилдик.

БАРЧА ДИЙДОРЛАШАДИГАН КУН

Абдушохим ИРИСБОЙ — бош муҳаррир. Жуда юраги кенг инсон. Бирон муаммони ҳал қилишда шошилмайди, қайта-қайта тарозига солиб кўришдан сира эринмайди. Энг яхши кўрган мақоли — етти ўлаб, шартга кес.

Ёрижон ФАЙЗУЛЛО — тижорат ишлари бўйича бош муҳаррир ўринбосари. Рафур Гуломнинг «шум бола»сидан фарқи шундаки, баъзан рост ҳам гапириб туради. Шундай бўлсам кўнглида заррача кири йўқ.

Ҳалим САЙИД — бўлим мудир. Ғи-и-рт бўйдоқ. Афсуски, жуссаси анча кичик бўлгани учун (Ҳалимтой ака-укалари, амакилари орасида энг нямжони — вази 80) отаси Омон ака: «сал қувватга тўлса уйлайман», деб юрибдилар. Омон ака ижодкор одамнинг бундан катта бўлмаслигини билмайдилар-да!..

Нормурод МУСОМОВ — махсус муҳбир. Жуда-а уятчан йигит. Қизларга ҳурмати баланд. Айниқса дипломатларига. Орзуи муслима, оқила, мўмин-қобил қаратэчи қизга уйланиш. Ҳозирча, орзуи ушалганича йўқ, излаяпти. Ноумид — шайтон.

Олим БЕКНАЗАР — масъул котиб ёрдамчиси. Халигача хотини йўқ. Акаси Жуманазар Бекназардек олим бўлмаса-да, бемалол пуллик поликлиникада гинеколог бўлиб ишлайвериши мумкин.

Юсуф ЗИЁД — бош муҳаррир ўринбосари. Узи камтарин, камгап, ҳазилкаш инсон. Фақат... қовоғини солиб гап бошлаб қолганда секингина қочиб қолиш керак.

Ботир ЭРНАЗАР — масъул котиб. Уйи бор-у, хотини йўқ. Аччиги ҳам тезроқ. Лекин қизлар билан жуда мулоим гаплашади. Урисча сўзлардан «стройсага» ва инглизчадан «бай-бай»га ҳурмати жуда баланд.

Баҳром ОБИДЖОН — бўлим мудир. Олтиариқликман деб мақтангани-мақтангани бирон марта бозорда бодринг ё туру согитб ўтирганини кўрмаганмиз. Баҳромбекнинг, ҳозирча, атиги биттагина хотини-ю, бир нафар фарзанди бор, холос.

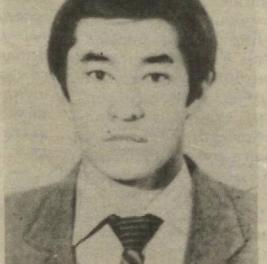
Азиз АБДУВАЛИ — махсус муҳбир. Маиҳур ҳажвечи Абдуғани Абдувалининг ўғли. «Етти кун», «Балоғат бекати» саҳифасини шу бола тийёрлайди. Яқин беш йилликда уйланиш хавфи ҳам йўқ эмас...

Алишер ШОЙИМ — мусаҳҳих. Яна Қулман Очил ибораси билан айтаганда: шо-о-ир! Қулоқни қоматга келтириб шеър ўқигани-ўқиган. Узи жуда яхши бола: зийрак, чаққон, эсли, Қолаверса, «у» билан «й»нинг фарқига ям боради...

Абдусалом УСАНОВ — бош ҳисобчи. Дунёда бу инсондан яхшииси йўқ. Айниқса, маош ва қалам ҳақини ҳисобкитоб қилаётганда. Шу... «маошни оширайлик» деган гапга андакгина «аллергияси» борлиги чатоқ-да...

Урол ЎЗБЕК — адабиёт бўлими мудир. Ўзбеклиги ҳам, доривор гиёҳлар бўйича сал кам мутахассислиги ҳам рост. Энг «ачинарли» томони — яхшигина шоир ҳам.

Диллола ЮНУСОВА — машинкачи. Боодоб қиз. Музқаймоқ — жони-дили. Сочини турмақлашига қарасангиз бир кун Мариана, бошқа кун Мария...

Марҳабо АХМЕДОВА — муҳбир. Уни танимайдиганларга таниқли араб қўшиқчиси Шерхон Хушиднинг синглиси, деб таништирсангиз, ишонаверади. Аслида, «қозондан тош» топган машҳур аразчи қиз шу — Марҳабо бўлади.

Дилбар РАХИМ кизи — мусаҳҳих. Икки фарзандини меҳрибон волидаси. Бизга ишга кирганига ҳали унча кўп бўлгани йўқ. Энг муҳими — саводли.

да яна бир учрашувда ўша гапимни эслашди. Тан олишим керакки, фантастика соҳасида мендан ўзиб кетган ёшлар, ҳатто қизлар, аёллар бор. Бу ҳазилакам гап эмас. Соҳиба Абдуллаева, Мавлуда Иброҳимова каби адабларимизнинг асарлари Москвада, ўрис тилида ва бошқа тилларда

ТОҲИР МАЛИК:

ФАНТАСТИКАНИНГ ВАТАНИ — ШАРҚ

— Сиз адабиётга кириб келган кезлар ўзбек насрида кўпга кўз-кўз қил-гулик ҳаёлот — фантастикага мансуб асарлар деярли йўқ эди. Сизни шу йўлда ёза бошлашингизга нима туртки бўлган?

— Саволга жавобини сал узокроқдан бошлашга тўғри келади. Чунки ўзбек фантастикаси ҳақида сўз кетганда кўпинча Ҳожиакбар Шайхов билан менинг исмиمنى тилга олишди. Фантастиканинг тарихини бизнинг номимиз билан боғлашни унчалик тўғри эмас. Бу бир томондан. Иккинчи томондан, умуман фантастика тарихини Оврупа билан, хусусан Жюль Верн номи билан боғлашни ҳам тўғри эмас. Фантастиканинг Ватани — Шарқ, янада аниқроқ айтилса, Марказий Осиё. Фантастика тарихини Фаробийнинг муборак номлари билан бошламоқ жоиз. Тарих илмининг билмдонлари айтишларича, у табаррук зотнинг бахтли шаҳар ҳақидаги асарлари кўп жиҳатлари билан бугунги фантастикага яқин экан. Таниқли олим Абдусодиқ Ирисов ҳозир асарни ўзбеклаштириш билан банд эканлар, Оллоҳ у кишига қувват берсин.

Олтайинчи йилларнинг ўрталарида тоғам — Мирзакалон Исмоилийни йўқлаб, касалхонага бордим. Ушанда Герберт Уэлслининг «Кўринмас одам» деган китобини ўқиб таъсирланган, айни чоғда ёзувчининг хатоларини ҳам ўзимча топган эдим. Тоғамга шулар ҳақида гапирдим. Шунда тоғам «Шуни ёза қолмайсанми?» деб қолдилар. Бу фикр менга маъқул келиб, ишга киришдим. Дорилфунунни битириш арафасида «Ҳикмат афандининг ўлими» деган китобини ёзиб, тугатдим. Нашриётга ариза ёзаётганимда бир дўстим «овора бўласан, бунақа асар чиқарилмайди» деди. Чиндан ҳам асарни нашр этиш қийин бўлди. Айрим катта ёзувчилар «фантастика адабиёт эмас» деган фикрда қаттиқ турдилар. Лекин тушундирган одамлар кўпроқ экан, йўл очилди. Ҳожиакбар билан хизматимиз ана шу йўл очилди. Ҳафсаламиз пир бўлиб ташлаб кетмадик. Оқибатда сафимиз тўлди. Собик СССРда ёш фантаст ёзувчиларга энг бой ер Ўзбекистон эди. Бу табиий ҳол. Чунки фантастиканинг қудратини ўша мамлакатдаги фан ва адабиётнинг маъкеи белгилайди. Ўзбекистон қадимда ҳам, ҳозир ҳам фанда беқисс қудратга эга. Биз фақат «олдиндан оқдан сувининг қадри йўқ» деганларидек, уларни унча қадрламаймиш. Кибернетика, кимё, физика, риёзиёт... каби соҳаларда дунё тан берган олимларимиз, кашфиётларимиз бор. Шундай экан, ўзбек фантастиканинг келажакда бундан-да порлок.

— Келажакга ишонганингиз ҳолда бу тарз [жанр]да ёзмай қуйганингизга сабаб нима!

— Бундан ўн беш йилча олдин бир учрашувда «мендан зўрроқ фантаст ёзувчи чикса, бошқа тарзда ёзишга ўтаман» деб ҳазиллашган эдим. Яқин-

ҳам нашр этилди. Қудрат Дўстмухаммад, Рустам Обид, Абдуқаюм Йўлдош, Озод Мўмин, Ҳасан-Хусан Турсуновлар... Жаҳон фантастлари билан беллаша оладиган кучлар етишиб чиқапти. Лекин фантастика ёзмаётганимга асосий сабаб бу эмас. Шунчаки саргузашт тарзида ҳам ўзимни синаб кўрмоқчи бўлдим. Ҳозир ҳаёлот ва тарихга суянган ҳолда уч китобдан иборат асар ёзишга тайёрланаяман. Кичик бир қисса ёзиб тугатдим. «Сирли олам» ўқувчилари танишиб қолишса ажаб эмас.

— Тоғангиз — моҳир таржимон ва адиб Мирзакалон Исмоилий зўравон тузум қаҳрига учраб, анча йиллар «қора рўйхат»да юрган кишилардан эди. «Халқ душмани»га қариндош бўлганингиз учун таъна-дашномаларга учраган пайтларингиз бўлганми?

— Тоғам қароқдаликларида кичкина бола эдим. Аммо аямининг дўппи тикиб ўтирган чоқларида акаларини эслаб, йиғлаганлари хотирлаган қаттиқ ўрнашиб қолган. Ёзувчи бўламан, деб ивирсиб юрганимда кўпчилик менинг бу одамга жиян эканимни билишмасди ҳам. Мен «Фалончининг жияриман» дейишни хоҳламасдим.

— Кўрққанмидингиз!
— Нимадан кўрқаман! Мен «фалончининг жияни бўлгани учун чиқаяпти», деган гап бўлишни ёқтирмадим. Сизга ёлгон, менга чин, ўқишга, ишга киришимда ҳам, ёзганларимни чиқаришимда ҳам ўртага тушмаганлар. Бошқа ёшлар учун орага тушардилар. Бундан ушанда ранжирдим ҳам. Энди эса хурсандман. Ҳа, айтганича, «душман»нинг жияни эканимни бир марта эслашган. Инглишмасам, 1971 йилда, шекилли. Радиоада ишлаётганимда комсомолдан ўчиришган.

— «Душман»га жиян бўлганингиз учунми!

— У пайтлар «халқ душмани» деган сўзлар энди-энди унутилаётган эди. Буни бир йигит шунчаки довдираб айтиб юборди. Унга айтарили эътибор беришмади. Комсомолдан ўчиришларига Ленин асарларини ўқимайман, мажлисда ўрис тилида гапирмайман, деб қилган қайсарлигим сабаб бўлди. Бу энди ўтган гап. Уни чуқурлаштиришга ҳожат йўқдир.

— Бир қанча вақт «Ёшлик» журналинда бosh муҳаррир лавозимда ишладингиз. У ердан тўсатдан кетishingиз адабий доираларда шов-шув уйғотди. Баъзилар «Тоҳир Малик журнал жамоаси билан келишолмади» деса, яна биров бошқа бир сабабни аятади. Нима бўлганди ўзи!

— Келинг, шу саволингиздан бўйин товлаб кўя қолай. Гинахонликка берилсам, гуноҳ бўлади.

— Қўлига қалам олган одам ниҳоятда покиза бўлмоғи керак. Навоийдек, Ойбекдек... Бироқ, юксак туйғулар — эзгулик, дёнбат, ҳалоллик, ҳақиқда ёзиб, айни пайтда ўзи майпа-растлик, фаҳш, фисқ-фасод ботқоғига ботган ижодкорлар ҳам, афсуски, топилди. Улар ҳақида фикрингиз!

— Ижодкор ҳам Оллоҳнинг бандаси. У ҳам шайтон вазвасасига учиб, гуноҳга ботиб туради. Сиз майпа-растлик, фаҳшни айтаялсиз. Ижодкор учун энг ҳафвли хасталик — ҳасад, муно-

«Отам раҳматли марғилонлик эдилар. Онам, алҳамдулиллоҳ, ҳаётлар, у киши асли Андижондан. Ўзим Тошкентда туғилганман. Тошкентга кўчман. Илк ҳикоям «Гулҳан» журналинда, 1960 йилда, ўн уч ёшда чиққан. Биринчи китобим 1972 йили нашр этилди. Шундан бери ўтган йигирма йиллик муддатда «Фалак», «Тириклик суви», «Сўнгги ўқ», «Чархпалак», «Алвидо, болалик», «Қалдирғоч», «Шайтанат» каби асарларим турли нашрларда чоп этилди. Икки ўғил, бир қизим бор. Ҳаётимдан нолимайман, Оллоҳга шукрлар айтиб яшайман».

фиқлик. Мана шу хасталик кўп улуғларимизни ҳалок этди. Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом «Умнатларимга ҳасад касаллиги ўтишидан кўрқаман» деган эканлар. Биз ҳам кўрқимиз керак. Ижод аҳлининг бузқуликка аралашуви — кечирилмас ҳол. «Домланинг айтганини қил, қилганини қилма» деган йўриқда ҳаёт кечирши уят. Мунофиқ ижодкорларнинг жазосини Оллоҳнинг ўзи белгилайди. Аммо кўриб-билиб юрибмиз, улар қари-ганда эътибордан қоляптилар. Бу дунёда олган жазолари шу бўлса керак.

— «Шарқ юлдузи»нинг охири сонларига босилган «Шайтанат» номли асарингизда адабиётимизда янги бўлган мавзу-маффия ва маффиячилар ҳақида сўз юритгансиз. «Шайтанат»даги баъзи бир лавҳаларини ўқиб, тўғриси, жасоратингизга қойил қолдим. Қиссанинг яратилишига нима сабаб бўлди! Ёзаётганда «бунинг охири нима бўларкин!» деган ҳис-қўрқув, чўчиш ҳисси бўлмадими!

— Маффия» деганда «мафия»ни назарда тутаялсиз, шекилли? Ҳозир одамлар мафия деса чўчиб тушишади. Бу сўзнинг маъноси шунақа даҳшат касб этиб қолди. «Мафия» асли италянча сўз бўлиб, фақат жиноятчиликни билдирмайди. Утган асрларда Сицилия оролида расм бўлган иқтисодий муносабатларни англатади. Бу муносабатларда, сиз айтгандай, мафийлик ҳам бўлган. Жасорат ҳақидаги фикрингиз ёш йигитларда бўладиган эҳтирос натижаси, деб кўя қолайлик. Асарда ҳеч қандай жасорат учқуни йўқ деб биламан. Кўрқув ҳисси ҳам бўлмади ёзиш чоғида. Ҳозир ҳам йўқ. Мен фақат Оллоҳдан кўрқаман.

— Амриқода, умуман Фарбда чиқадиган китобларнинг тенг яримини детектив, яъни жиноятчилар ва уларга қарши курашувчилар ҳақидаги асарлар ташкил этаркан. Детективлар асосида яратилган филмларни-ку, сон-саногой йўқ. «Чархпалак», «Алвидо, болалик», «Шайтанат» каби асарларингиз шу жанрда ёзилган. Бироқ киночилар билан ҳамкорлик қилганингиз ёки қилаётганингиз ҳақида ҳеч эшитмадик.

— Ун беш йилча аввал «Фалак»ни суратга олишмоқчи эди. Мирзо Улуғбек ҳақида ёзилган бу фантастик асар «Ўзбекфильм»нинг йиллик режасига киритилди. Бир аҳудий бирода-римиз сенарий ҳам ёзди. Лекин раҳбарият алмашши билан режа ўзгарди. Кейинги асарлар телережиссёрлар диққатини жалб этди. Аввал «Қалдирғоч», сўнг «Алвидо, болалик»ни видеофилм қилишга рухсат сўрашди. Рози бўлдим. Аммо нима учундир жим бўлиб қолишди. «Сўнгги ўқ» режага киритилди, суратга олиш бошланган, янглишмасам, бир йилча аввал телетомошаниларга кўрсатилиши лозим эди. Лекин яна жимиб қолишди.

— Улуғбек ҳақида филм сенарийси учун танлов эълон қилинди, қатнашмадингизми!

— Йўқ. Мен киночиларга ишонмай қуйганман.

— Ўзбек адабиётининг «келажакда буюк адабиёт» [А. Қаҳҳор] бўлишига ишонасизми!

— Албатта. Худо хоҳласа, шу даражага етамиз. Шундай дейишимга икки асос бор. Биринчидан, ўзбек адабиётининг пойдевори мустаҳкам. Мумтоз адабиётимизга тенг келади-дир адабиёт намуналари оз. Иккинчидан, бугунги ёшлар адабиётга дадил кириб келишяпти. Биз «қайси гапни айтиш мумкин, қайсинини» айтиш мумкинмас» деган фикрда ёзардик. Ҳозиргиларда бундай чўчиш, иккиланиш йўқ. Адабиёт дадил одамлар қўлида бўлса катта гап.

— Утган йили муборак ҳаж сафарига бўлдингиз. Лекин сафар ҳақида ёзганларингизни ўқимадик. Балки газетимиз учун ёзиб берарсиз!

— Ваъда бершим қийин. Чунки мен ижодий сафарда бўлганим йўқ, Оллоҳ табарак ва таолонинг қақирғига кўра лаббайкани айтиб бордим. Ибодат учун бордим. Гапим ёлгон бўлмасин, бир дафтарчага ёзиб қўйган сатрларим бор. Балки бу йилги сафар олдиндан шуларни ёзарман. Яъни, ҳожиларга ярашмаган қилиқларни айтиб, сафарга кетаётганларни бундай қилиқлардан тийилишга даъват этарман.

— Бир донишманд «Агар бирор масалани ечишда қўйналсанг, хотинингдан маслаҳат сўра, бироқ унинг айтганларини тескарисини қил» деган экан. Сиз ҳам шу ўғитга амал қиласизми!

— Агар ўша одам шундай деган бўлса, сиз айтгандай донишманд эмас экан. «Аёллардан фақат аҳмоқ гап чиқади», дегувчи одамнинг ўзи нодондир. Келин аянғиз мактабда ўқитувчи. Йигирма йил бирга турмуш қуриб, кўз тегмасин, ўша донишманд «ўғитга» амал қилмадик. Тўғриси, бу ўғитни энди эшитиб турибман.

— Яқинда тўй қилиб, қиз чиқариб-сиз. Кўёвни қизингиз танладими, ё...!

— Никоҳ Оллоҳнинг иродаси билан бўлади. Биров бировни танласа-ю, Оллоҳ ихтиёр этмаса, минг уринсин, фойдаси йўқ. Бола тарбиясида ҳар бир оиланинг ўз усули бўлиши керак. Чунки ҳар бир ота-онанинг ўз хулқи, феъл-атвори бор. Мен эсимни таниганимдан бери меҳнат қиламан. Болаларимни ҳам шунга мажбур этаман. Болаларимда, ёшлигимда кийим-бошга ҳавас қилмаганман. Болаларни ҳам шундай тарбия этишга ҳаракат қилдим. Бойликка, ҳашаматга ҳирс қўйиш катта гуноҳ. Шундан асрашга интилдим.

— Фарзандларингиз камолини кўринг. Охири саволим: ҳозир қаерда ишляялсиз!

— «Шарқ юлдузи» журналинда. Ун йил аввал шу ерда масъул котиб бўлиб ишлаган эдим. Ҳозир ҳам шу хизматдаман.

— Омадингизни берсин!

ҚУТЛОВ

ШАҲРИСАБЗ «ПИЛЛАҚАШЛИК» ФАБРИКАСИ, ҚИЗИЛҚУМ НОДИР МЕТАЛЛАР ВА ОЛТИН КОНЦЕРНИ, НАВОИЙ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИ ВА ШАҲРИСАБЗ ШАҲРИДАГИ «ХУЖУМ»-БАДИИЙ БУЮМЛАР

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ФАБРИКАСИ МАЪМУРИЯТИ, КАСАБА УЮШМА ҚУМИТАСИ УЗ ЖАМОАСИНИ ҲАМДА МАМЛАКАТИМИЗНИНГ БАРЧА ФУҚАРОЛАРИНИ УЛУҒ АЙЁМ — НАВРЎ БАЙРАМИ БИЛАН ҚУТЛАЙДИ.

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ!

«ТЎҚИМАЧИ» МАДАНИЙ-МАЪНАВИЙ МАРКАЗИДА.

29 МАРТ — 4 АПРЕЛ КУНЛАРИ СОАТ 17.00 ДА.

ХАЛҚ ТАБОБАТИ ВАКИЛАСИ ДИЛДОРА ЯҲҲЕВА.

СОҒЛОМЛАШТИРИШ МУОЛАЖАЛАРИНИ ЎТКАЗИДА. БЕШ МАРТА МУОЛАЖАГА ҚАТНАШСАНГИЗ, КАЙФИЯТИНГИЗНИ ТИҚЛАЙСИЗ, БАРЧА ХИЛ ШАМОЛЛАШДАН ҚУТУЛАСИЗ, ИЧКИ АЪЗОЛАР — ЖИ-

ГАР, ЎПҚА, ЮРАК, БУЙРАК ХАС-ТАЛИКЛАРИДАН, АЛЛЕРГИЯ, БЕПУШТЛИК, ОШҚОЗОН-ИЧАК, ЎТ ПУФАГИ ВА БУЙРАК ТОШЛАРИДАН ХАЛОС БЎЛИБ, ЭШИТУВИНГИЗ ЯХШИЛанаДИ, КЎЗИНГИЗ РАВШАНЛАШАДИ.

МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 53-39-65, 53-36-34.

МАНЗИЛГОҶИМИЗ: БОБУР КЎЧАСИ, 45-УЙ.

Дераза

АМРИҚОДА ИФТОРЛИК

Якшанба кuni Нью-Йорк шаҳрида катта ифторлик бўлди. «Туркистон» жамияти ўтказган ушбу ифторликда Амриқонинг турли шаҳарларидан келган туркистонликлар дийдор кўришиб, нишолдадан обдон маза қилишди. Фарзандларига Рамозони шариф мубораклиги ҳақида ваъз ўқилди, деб хабар беради Тошкентга келган нью-йорклик 23 ёшлик рўздор Мунаввархоним Улғим.

ЎҚИГАН МАЪҚУЛ

Қозон университети социология хизмати 6 ўқув юртида студентлар ўртасида махсус тадқиқот ўтказди. Сўров натижасида маълум бўлдики, партиялар ва турли сиёсий ҳаракатлар ҳақида студентларнинг бор-йўғи 15 фоизи оз-моз эшитган, 70 фоизи эса улар ҳақида мутлақо тасаввурга эга эмас.

КИЕВЛИК ХОНИМ — ИСРОИЛ ГЎЗАЛИ

Асли киевлик Яна Ходиркەر «Мисс Исроил—93» мусобақасининг ғолиби бўлди. Икки йил бурун ота-онаси билан бу ерга келган гўзаллик маликаси — Яна хоним Ришон-ли-Сион шаҳрида яшайди. Студент: Киевда кимёни ўрганган бўлса, ҳозир бўлғуси биолог.

Яна хоним энди «Олам гўзали» бўлишга даъвогарлик қилмоқчи.

ЭЧКИСИ ҚАМОҚҚА ТУШДИ

Савдогар хола навбатдаги харидорга мева беришга бурилганида жиноятчи, пайдан фойдаланиб, сотувдан тушган пул турган саватга ташланди ва 105 кеня шиллингини олиб қочди. Тўғрироғи, уни еб қўйди. Хола кун бўйи топган пулини кавшаётган қароқчи — эчкига қараб бир зум анграйиб қолди. Кейин уни шартта тутиб олиб, шохига арқон солди-да полицияга етаклади.

Ноёб ўғирликдан эси оққан тартиб посбонлари ашёвий далилларни ўрганиб чиқиб, жиноятчини эгаси топилгунча қамлаб қўйишди. У киши икки кундан кейин келди. Жабрланувчи қамоқда ётган эчкининг эгасидан, арқон ҳақини ҳам қўшиб ҳисоблаб, 113 кеня шиллингини талаб қилди. Полиция жабрланувчининг даъвосини ҳақиқий деб топди.

ЖАЗОДАН ҚУТУЛИБ БЎЛМАЙДИ

Воқеа Кениянинг Гарисса шаҳри яқинидаги Тана дарёси кўпригидан ўтилаётган пайта содир бўлди. Ноқонуний қурол сақлагани учун ҳибсга олинган махбус, кузатувчи полициячилар бир зумга чалғиган пайти ўзини дарёга ташлади. Гувоҳларнинг айтишича, ўша заҳоти унинг изидан иккита тмсоҳ ҳамла қилган. Шундан сўнг қочоқ сув юзиде умуман кўринмаган.

Оила

30 ЕШДА

Тошкент шаҳрилик, ўрта бўй, бугдой ранг, ўй-жой билан таъминланган мўмин бир йигит покиза, уйим-жойим дейдиган, қаноатли муслима билан турмуш кўриш ниятида. Вақтинча 11 гуруҳ ногирони. «Оила — 160».

50 ЕШДА

Тошкентликман. Аёлим 1991 йилда қазо қилган, худо раҳмат қилсин. 2 фарзандни уйли-жойли қилганман. Биттаси ўзим билан. Шахсий уйимда ҳамма шароитлар бор. Агар 35—47 ёшлар орасидаги туғмаган, ёлғиз аёл бўлса, уй ишларига қовушимли, чаққон, ифратли, меҳрибон, ҳушмуомала хоним бўлса, қолган умрни у билан бирга ўтказсам дейман. «Оила-166».

ҲАЙИТИНГИЗ МУБОРАК.

Табриклаймиз!

Севимли онажонимиз **ИНОБАТХОН ҚАҲҲОР** қи-

зи! Сизни Наврўз айёми билан самимий табриклаймиз. Худойим умрингизга умр қўйсин. Фарзандларингиз номидан кенжагойингиз **ПУЛАТЖОН, ЛАТОФАТ НАМОЗОВ**лар оиласи. Термиз шаҳри.

Хурматли онажоним! Сизни Халқаро Наврўз байрами билан табриклайман. Сизга узоқ-умр, сиҳат-саломатлик тилаб қолувчи ўғлингиз **БЕКМИРЗА**. Шўрчи шаҳри.

Онажоним **ЗУЛХУМОР!** 23-бахорингиз муборак бўл-

син. Оллоҳдан сизга осойишталик, дил хогиржамлик тилаб қоламиз. Ошамиз номидан синглингиз **ЗУЛФИЗАР**, **АМИРОВ**лар оиласи. Ангор.

Қадрли акамиз **ҒАФУР ҒУЛОМ ТАШИМОВ!** Сизни 18 март — туғилган кунингиз билан қутлаймиз. Ҳаммамизнинг бахтимизга доимо соғомон юринг. Оила аъзоларимиз номидан Укангиз **СУЛТОНМУРОД**, келинингиз

СОҲИБЖАМОЛ ва жиянчангиз **МУҲАНИЕ**.

Хурматли **СОЙИБ-НАЗАРЖОН ДАВЛАТОВ!**

Сизни туғилган кунингиз билан самимий қутлаймиз! Сизга омад ёр, Оллоҳ мададкор бўлсин. Хурмат билан бир гуруҳ,

ДЎСТЛАРИНГИЗ. Термиз — Қашқадарё — Тошкент

Азизамиз **МОҶИРА!** 17-март, таваллуд кунингиз муборак бўлсин. Бахтимизга доим омон бўлинг. Сизга яхши ниятлар тилаб умр йўлдошингиз **АБДУЛЛА** ва ўғлингиз **ҲУМОЮН**.

СОҲИБЖОН, ДИЛФУЗАХОН! Тўнғич ўғил муборак бўлсин. Илоийм, оилани, илмни, бир сўзли, худлас, олтиариқликларга хос йигит бўлиб, улғайсин. Худойим умри, ризқи билан берган бўлсин. Қиёматли дўстларингиз: **РАВШАНБЕК, МУҲАМАДИСО, БАХТИЕР, АНВАР, БАҲРОМ**. Олтиариқ тумани.

Қизим **ГУЛНОЗА!** 20-март таваллуд айёмингиз

муборак! Баҳорий гуллар ноизи — хуш бўйлар доимий чаманинг бўлсин.

Сенга муаттар гулшанинг гўзал бекалгини тилаб: **ОНИЖОНИНГ** ва **ДАДАЖОНИНГ**.

ДАДАЖОН, укам **НОДИР** ва синглим **ЗИЛОЛА!**

Сизларнинг таваллуд айёмларингиз ва кириб келаётган Наврўз байрами билан қутлайман. Оллоҳдан сизга доимо тан-сиҳатлик ва омонлик тилаб ўғлингиз, акангиз **НУРБЕК**. Саксонкапа қишлоғи.

Табрик эълонининг ҳар бир белгиси (харфи) 2 сўм. Битта расм (6×9 см. ҳажмида бўлиши шарт) 500 сўм. Табриклар бир ой муддат ичиде чиқарилади. 10 кунлик муддат билан берилса, 2 баравар қимматлашади.

Танишув эълонининг баҳоси 200 сўм.

ЙЎҚЛАМАЙСАН НА ТУН, НА КУНДУЗ

Салим АШУР — 1964 йилда Тожикистоннинг Вахш дарёси бўйидаги қишлоқлардан бирида туғилган. ТошДД журналистика факультетини тугатган. Ҳозир «Саодат»да бўлим мудири бўлиб хизмат қилади.

Қор қорилиб йўқлаб келди қиш,
Турна бўлиб йўқлайди баҳор.
Ёз ҳам, куз ҳам буюк соғиниш!
Йўқламадинг фақат сен бир бор.

Каҳратонда йўқлайди қорлар,
Йўқлаб келди баҳорда ёлғир.
Тушларимда йўқлайди дорлар,
Йўқлаб-йўқлаб келмайсан ҳеч бир.

Ҳар кун ёниб қуёш йўқлайди,
Қонаётган яради-юлдуз.
Тун оқарди, кундуз қорайди,
Йўқламайсан на тун, на кундуз.

Шамол йиғлаб йўқлаб келади,
Излай-излай келади қушлар.

Йўқламайсан, қушлар қулади,
Фақат соянг қўлимдан ушлар.

Йўқлаб келди ёз, куз, қиш, баҳор,
Йўқлади ой, йўқлади Турна,
Йўқламайсан фақат сен бир бор,
Дунё асли энг гўзал Турна!

* * *

Бир кун келар — қароғимни
Тошдай ёрар яшил аёл,
Сочларига абрларни
Варрак қилар сабил шамол.

Кўзларимнинг косасида
Қуртак тугиш оқ нур, ўқ, дур,
Қабоғининг қоясига
Тушиб қадаҳ каби синур.

Ул аёлнинг нозик белин
Сиққан қат-қат инни уздим...
Икки кўксин туғмасидан
Боқар менинг икки кўзим.

* * *

Маним онам туфроқ эди,
Лек оқлиги кўфроқ эди.
Зар зарраси — йор йораси
Сўнғакимни қайроқ эди.

Эна, кетай, мани қўйбор,
Эки кўзим эки Жўйбор.

Мозорим тор тема, ай-йор,
Боримизга е-тар жой бор.

Эна, кетай, қўйвор йоки,
Йоки олғил қучоғинга.
Нечук ўғул ўлдум токи
Утун ўлмай ўчоғинга.

Маним онам дараҳт эди,
Яфроқ каби кетгим ташлаб.
Санг-сахт онам келолмайди,
Кўйвормайди тошлар, даштлар.

Маним онам баҳр эди,
Кетиб қолдим гўйи наҳр.
Бошим оғар нишаб йоққа.
Суйим бўлиб қолди тахир.

Маним онам эсанг тондир,
Оғушинга қони, йондир.
Ҳали-ҳамон узма, эна,
Ўғулунг йопилган бир нондир.

Йонгинамда йонган ўлим,
Қонларимга қонган ўлим,
Чор-ла-ма-гил, чор-лай-бер-ма,
Сан тарафга эмас йўлим.

ЎЗБЕК АЛЛА ҚУШИҚЛАРИ

Элимга ош бўларсан, алла,
Қизларга бош бўларсан, алла.
Дуркун қиз бўб ўзинг-а, алла,
Қаламдай қош бўларсан, алла.
Соя турар терскайда, алла,
Қушлар қизир қунгайда, алла.
Онанинг бағрида, алла,
Она қизим ўнгай-да, алла.
Бол йиғади арилар, алла-ё,
Бол дегани дорилар, алла-ё.
Қатта бўлса, жон қизим, алла-ё,
Ҳавас қилар парилар, алла-ё.
Айланайин ўзингдан-ай, алла,
Икки наргиз кўзингдан-ай, алла.
Кўзларинг бирам чўлпон-ай, алла.
Бўларман сенга қурбон-ай, алла.
Алла айтай улимга, алла-ё,
Кўлимда булбулимга, алла-ё.
Йиғиб бўлиб бир кун, алла-ё,
Қувват бўлар белимга, алла-ё.
Чап чаккамда зултим бор, алла.
Эшигимда қуллим бор, алла.
Қувонсам ҳам арзийди, алла.
Алломишдай аллим бор, алла.
Осмонда ой ухласин-о, алла,
Шалдиरोқ сой ухласин-о, алла.
Ўтлоқда той ухласин-о, алла,
Ўтовда бой ухласин-о, алла.

Тўпловчи: Тўра НАҲАСОВ

БУ ИШҚНИНГ ДИЙДОРИ ҚАРОДАН ҚАРО

Қадамлар зил, тупроққа ботар,
Имқонимда йўқ энди имқон.
Биласанми, шаккок гунчалар
Юрагимда гулади чунон!

Мен уларни нетаман ахир,
Сархуш этар муаттар ҳиди.
Йилларимнинг буёғи тахир,
Ёш ҳам салкам ўттизга етди.

Ўксинаман, ўздан сўрайман:
Кайда қолди ҳою-ҳаваслар.
Атрофимга чўкиб қарайман,
Тегарамда темир қафаслар.

Гуллар эса дилда тоби печ,
Гурқирайди, қисмати қаро.
Аё, дардинг туғайдими ҳеч,
Кўнгил, сенинг гурбатинг, аё.

Ҳазонлардан шовуллайди куз,
Имқонимда йўқ энди имқон.
Сенга боқиб турибман ҳануз,
Бу гулларни юласан қачон?..

* * *

Майли энди не бўлса бўлди,
Тақдир сенга ишқни кўрди кўп.
Мағъос боқиб турган сувратни
Кўлингга ол ва тез-тез-тез ўп.

Ўзингни тут, дадил бўл, қўрқма,
Кўзларингдан томмасин дурлар.
Сени қийнаб қўйган сувратни
Мана бундай қилиб йиртурлар.

Сўнғигача мағрур бўлурлар,
Сўнғигача қоладилар мард.
Бурдаланган кўзда ёш кўрсанг,
Марҳамат қил, секингина арт.

Унинг кулиб, бўзлаб, ёлбориб
Тушган барча суратларини
Ўтларда ёқ, буткул чулғасин
Бу жисмни қаҳринг гулхани.

Жондан тўйган суратни олиб,
Тақдирини қиларкансан ҳал
Кўлинг бўзлар — ёлғир остида
Титраётган гул каби гўзал!

БУ СЕВГИ...

Бу сеvgи осийдир, бу ишқ ғоратгар,
Бу сеvgида йўқдир дину диёнат.
Мабодо иккига ажратса табар,
Бир ёни риёдир, бири хиёнат.

Бу ишқнинг аввали маломатга тенг,
Бу ишқнинг охири фалокатга эш.
Кучоқлари унинг осмон каби кенг,
Иштиёқи эса иштибоҳга хеш.

Бу ишқнинг дийдори қародан қаро,
Бу ишқнинг дийдаси зардоб ила хун.
Инояту қарам кўрмаган асло,
Рўшнолик ҳам кўрмас бу ишқ бирор кун.

Дилга ўт солар у хатарли, ажиб,
Манглай ёзуғини кўйдирар лаби.
Бу ишқдан ҳеч қачон бўлмайди қочиб,
Ўзига тортар у қиёмат каби...

* * *

Бир кун қошингга келсам
Бу дунёдан енгилиб —
Сочларимни силагин,
Бошим узра эгилиб.

Баридан тўйиб келсам,
Рухимга бергин далда.
Шеърдан ҳам қолса кўнглим,
Зўр шоирсан, деб алда.

Гуллар хунук кўринса,
Сен уларга олов қўй.
Теваракка таралсин
Алангадан бир хуш бўй.

Шавкат ҲАСАН — 1967 йили Бухоро вилоятининг Шофиркон туманида туғилган. Самарқанд Давлат дорилфунунида тахсил олган. Ҳозир шу даргоҳда муаллимлик қилмоқда. «Ёлғир мавсуми» шеърый мажмуаси чоп этилган.

Мен-да ожиз бир банда,
Қон ютиб келса бағир —
Кўз ёшимни нўш этгин
Чой ичган каби тахир.

Қақраган лабларимни
Лабларинг билан ёндир.
Яшмоқ-ажойиб, де,
Макруҳ ўйлардан тондир.

Бир кун қошингга келсам...

Хурматли таҳририят! Рўза хусусида менда бир неча саволлар туғилди. Ўйлайманки, улар бошқаларни ҳам қизиқтирса керак.

1. Баъзилар товуқнинг гўштини, тухумини, балиқ гўштини рўзадор одам емайди десалар, баъзилар ҳалол, еса бўлаверади дейишади. Пишириқларга, ош хамирларга ҳам тухум солинади-ку?

2. «Рўза ва ҳайит намозлари» китобчасида Наврўз

кунни рўза тутманг дейилган. Бунга қандай қарамоқ керак?

3. Яна бир китобда рўзадор киши тупугини ҳам ютмайди деб ўқиган эдим. Бунга илож борми?

4. Ҳайит намозлари қай тариқа ўқилади?

Гулнора МУРОДОВА,
Каттакўрғон шаҳри

НАВРЎЗ КУНИ РЎЗА ТУТИЛАДИМИ?

1. Бу саволда айtilган шартлар насроний яҳудий динидагилар учундир. Чунки яҳудийлар Ислом аввалида пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалоту вассалам ҳузурларида кўп одобсизликлар қилар, мўминларни масхаралаб динидан қайтармоқчи бўлар, пайғамбаримизга нозил бўлган одатларни инкор этишгача бориб етардилар. Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло уларнинг бу қилмишларига жазо тариқасида яҳудийларга барча туёқлар гўштини ҳаром қилди (мол ва кўйнинг қорни ва суюқларида ёпишган ёғлари бундан мустасно). Мусо алайҳиссалом даврида уларга шанба кунни балиқ овлашлик ҳам ҳаром қилинган. Ҳозирда насронийлар Исо алайҳиссаломни Аллоҳнинг ўғли дейдилар ва унга эътиқод тариқасида ҳар йили маълум ойда 40 кун жониворларнинг гўштини ёйишдан тийиладилар. Бу албатта Аллоҳ таолога мақбул бўлмаган, унинг энг сўнгги ва ҳақ дини бўлган Исломни рад этувчиларнинг одатидир.

Рўзадор киши учун фақат Аллоҳнинг номи айtilмай «Бисмилло» сиз сўйилган жонлиқларнинг гўшти — тўнғиз гўшти ҳаром. Бу ҳукм барча мусулмонлар учун ҳамдир.

2. «Рўза ва ҳайит намозлари» китобчасидаги рўза кунларига тааллуқли фикр тамоман Ислом моҳиятига зид талқин этилган. Шу китобча сотувга чиққан дастлабки кунларда айрим кишилар ўтган йилги «Наврўз»

кунлари ҳатто рўзаларини очишгача бориб етишди. Бу Қуръони карим ва пайғамбар алайҳиссалоту вассалам кўрсатмаларидан юз ўгиришдан бошқа нарса эмас. Чунки «Наврўз» бу Урта Осиё халқларининг миллий байрами, рўза эса диний, шаръий ҳукмдир. Иккисини бир-бирига сира яқинлаштириб бўлмайди. Рамазон милодий йилнинг қайси ойига, Урта Осиё халқларининг миллий байрамларидан қай бирига тўғри келишидан қатъи назар, тўлиқ 30 кун тутилади.

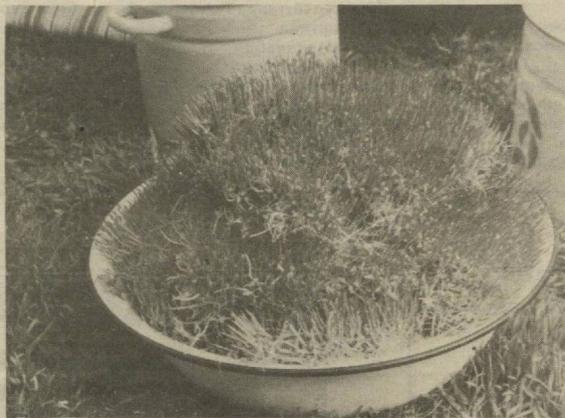
3. Рўзадор киши учун тонг оқаргандан то қуёш ботгунича фақат еб-ичиш ва жимодан тийилиши фарз. Тупигини ютиш, оғзини чайиш, пешонаси ёки юзини хўллаш, бирор салқин жойда дам олиши жоиздур. Зеро ёмон амаллардан, ёлғон сўзлардан, биров билан айтишидан, жанжаллашишдан ҳам ўзини сақламоқ лозим. Бордики бир киши рўзадорни ҳақорат қилган тарзда ҳам, «Биродар, узр мен рўзадорман» деб айтмоғи лозим.

4. Ҳайит намозлари қуёш чиққандан 10—15 дақиқа сўнг жамоа бирлан, бир киши имомлигида ўқилади.

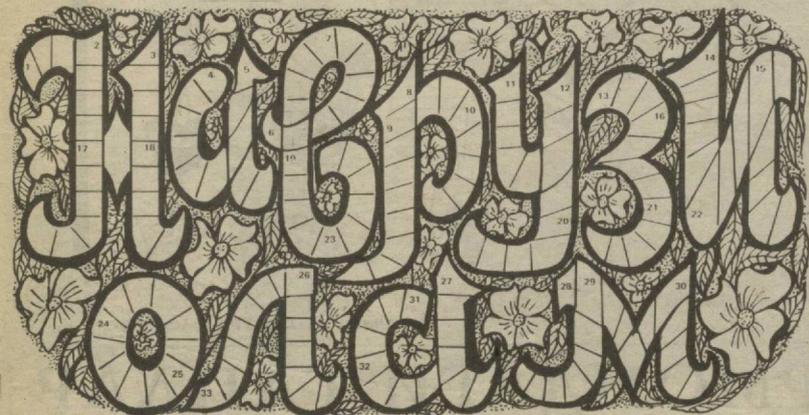
Масалан: Икки рақатли ийд — Рамазон (ийд Қурбон) намозини ушбу вақтда ўқишлик вожиб бўлганлиги учун

олда турган имомга эргашиб, юзминни Қибла сари қаратиб ёлғиз Аллоҳ учун ўқишликка ният қилдим дейилади. Сўнг уч мартаба «Аллоҳу акбар» деб бош бармоқ қулоқ юмшоғига теккизилади. Имом «фотиҳа» ва яна бир сурани қироат қилади. Қавм самий бўлиб туради. Иккинчи рақатда олдин қироат қилиниб, кейин яна уч мартаба «Аллоҳу акбар»

деб бош бармоқ қулоқ юмшоғига теккизилади. Тўртинчи такбирда рукуга борилади. Сажда қилиниб, қаъдага ўтирилади. Ташаҳҳуд ва саловатлар ўқилган имом овоз чиқариб, ортдагилар ичида иккала томонга салом беришади. Сўнг имом минбарга чиқиб хутба ўқийди, шу тариқа ҳайит намозлари ниҳоясига етади.

Суратчи: Ҳ. САИДОВ

ТОПҚИРЛИК МАШҚИ

Азиз муштарий! Таърифлари куйида баён этилган сўзларни топиб, шаклда белгиланган йўналиш бўйича катاكلарга ёзиш билан машқини ҳал этинг.

ЭНИГА: 1. Иссиқлик ва ёруғлик манбаи, коинот жисми. 17. Ингичка баргли серсоя дарахт.

БҮЙИГА: 2. Уртапишар шифобахш, хўл мева. 3. Кўкат, ўсимлик тури, ош кўк. 5. Наврўз сайилларида ўтказиладиган сўз усталари баҳси. 8. Баҳор элчиси бўлган кўш. 11. Болаларнинг кўклагми ўйини. 12. Таомга маза киритувчи ўсимликлар мажмуи. 13. Байрамлар шарафига ўтказиладиган чавандозлик мусобақаси. 14. Баҳорда қизлар тақаддиган сочпопук. 15. Серилдиз бегона ўт. 16—

Обиячилик маҳсулоти, ичимлик. 17. Чумчуқимон митти парранда. 18. Дуккаклик экин

тури. 21. Поясидан тола, уруғидан ёғ олинадиган ўсимлик. 26. Емғир ёғиб ўтгач, уфқда пайдо бўладиган ранго-ранг ҳодиса. 27. Шамол учқичи, болалар ўйини. 29. Кўклам кўкати. 30. Серуруғ хўл мева.

АЙЛАНА ВА ЕЙЛАР БҮЙИЧА: 4. Наврўзнинг рамзий таоми. 6. Мевали шифобахш тоғ атиргули. 7. Меҳнати билан кўркам фасл. 9. Тепалик ер, қир. 10. Таъми нордон, тоғ ўсимлиги. 19. Янги ўниб чиққан ўт-ўлан. 20. Бошоқнинг экин тури. 22. Еш дарахт, ниҳол. 23. Эртапишар, тўрлама қовун нави. 24. Хушбўй гўл. 25. Киши қайфиятини кўтарувчи кичик ҳикоя. 28. Эрта баҳор гулларидан бири. Усимликнинг гулга айланадиган аъзоси. 32. Сув йўли. 33. Гулга номдош, оммавий баҳор қўшиғи.

Фозилжон ОРИПОВ

Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туман Соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли «Ўзбекистон 15 йиллиги» номи болалар санаторийсида менинг 3 нафар фарзандим даволанишяпти. Санаторий қошида 8 йиллик мактаб бўлиб, унда 22 нафар тажрибали муаллимлар болаларга сабоқ беришади. Шу кеча-кундузда мактаб жамоаси ўқувчилар билан биргаликда баҳор байрами «Наврўз»га тайёргарлик кўрмоқдалар.

Мен бир она сифатида фар-

ОНА ТИЛАГИ

зандларимга шифо бераётган дўхтирларни, маънавий озиқ улашаётган муаллимларни Наврўз айёми билан табриқлайман.

Мухтожларга ҳамдард, гўдакларга меҳрибон бўлган инсонлар учун ушбу «Наврўз» ҳамда муборак Ҳайит маросимлари файзу баракаси билан келган бўлсин.

Саодат ЖУМАЕВА
Тошкент шаҳри

Бош муҳаррир:
Абдухошим ИРИСБОЙ

ТАҲРИР:
ҲАЙЪАТИ:

Кулман ОЧИЛ
Жуманазар БЕКНАЗАР
Дадахон ЕҚУБОВ
Муҳаббат ИБДООВА
Тўлқин ҲАЙИТ
Юсуф ЗИЁД
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Ботир ЭРНАЗАР
(масъул котиб)

ЖАМОАТЧИЛИК
КЕНОАТИЛИК:

Бахтиёр ЭГАМБЕРДИЕВ
Қувондиқ БЕРДИЕРОВ
Рўзимат САФОВЕВ
Абсалом УСАНОВ
Урол УЗБЕК
Асқар АЛЛАБЕРДИЕВ
Абдумуталлиб РИЗОКУЛОВ

Таҳририят келган хатларга ёзма жавоб қайтармайди. Шунингдек, фуқаролар билан ташиқлотлар ўртасида воситачилик ҳам қилмайди. Газетамиздан олинган маълумотлар «Оила ва жамият»дан деб кўрсатилиши шарт.

Газетамиз ҳомийлари —
Тошкентдаги СЭВИЖ

тижорат жамияти,
Ғаллаорол туманидаги «Ғаллаорол»,
Сирдарё «Оқ олтин»
дон маҳсулотлари корхонаси

МАНЗИЛИМИЗ:
700029,
Намоёншар хибони,
1-бино.
Телефон:
39-43-95
Обуна индекси 64654

Рўйхатга олиш № 000080
Буюртма № Г-141
46.298 нусхада чоп этилди
Офсет усулида босилди,
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг маҳкамасининг Ишлар Бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни,
Корхона манзили: «Буёқ Турон» кўчаси, 41-уй.

МАМАШО БУВАНИ ХАТОНАМА

Мамашо бувани танийсизми! Бизнинг ҳамқишлоқда. Бироз тажанироқ бўлсаям ўзи яхши одам. Хасис десам ноинсофликка кирару, ўта тежамкор. Раҳматли қори Ишқамба билан солиҳ маҳдум ҳаёт бўлсалар балки уни шо-

гирдликка олишармиди. Беҳуда чиқимди жини суймайдиган бу киши ҳақида габроволикларга хос латифалар ҳам тўқилган. Шулардан баъзиларини эътиборингизга ҳавола этаётирмиз.

БИР НАЗЗА КИНИГЛАР

Тухумнинг донаси ўн уч тийин бўлган дориломон замонларда Мамашо буваникига узоқ қариндоши меҳмон бўлиб келибди. «Меҳмон — отангдан улуг» деган гап бор. Қандаям уйинга келган одамни қуруқ нон-чой билан кузатасан. Меҳмон ҳам сергапгина экан, ёстиқни ёнбошига тортиб олиб, гурунги бериб ётибди. Ҳали-вери кетадиган чўти йўқ. Хотинининг имлови билан Мамашо бува ташқарига чиқибди.

— Ҳа, нима дейсан!
— Вой, дадаси, қуруқ чойни шопириб ўтираверасизми! Овқат-повқат қилайлик меҳмонга...

— Ҳм, — Мамашо бува бирон оламшумул муаммони ҳал қилаётгандай узоқ ўйланибди, дўпписини қўлга олиб бошини қашлабди. Оғир ўф тортибди. — Шу... Оббў... Ҳа, май-

ли, овқат қиласанда энди. Эхта картишка, бирорта собзи, кечоғи қоған бир яримта пиёзди туврағин. Ҳаличи ка-атта темир қошиқта қаймаҳтан соп, би-ир ширин қип шўрва қигин.

— Гўштсиз қанақа бўларкин... Ози-ёзиб келган меҳмон. Ҳеч бўлмаса тухум солайлик овқатга.

Тухумми! Борми ўзи! Битта кичригидан кўрсат-чи!

Мамашо бува хотини олиб чиққан тухумга энди кўраётгандай синчиклаб тикилибди. Кафтида салмоқлаб кўрибди, негадир ҳидлабди. Кейин энг азиз нарсасидан ажралаётган кишининг шикаста товушидан дебди: — Болларинг уйдади! Ҳа, бўпти. Нима бўса бўлар. Меҳмон баҳона сизларам бир маizza қинглар. Аши тухумди ҳаммасини шўрвага соловур...

Мамашо бувани дарвозаси ёнида ниҳоятда асабийлашиб рўзнома ўқиётганда учратиб қолдим. У рўзномага еб қўйгудай бўлиб тикилар, дамбадам «Вой ланати-ей, аҳмоқ, товук-калла, куйдирги», деб гудурлар, гоҳида оғзидан лугатда йўқ сўзлар ҳам чиқарди.

кетди. Пиримсан деб қовурғасини санаб қўйя десам ўзи қилтиллаб зўрға юрибди. Лекин ўзиниям боппладим. Хўп, хотинижон, олишга опсиз, шунча пулни соворибсиз, энди манамундоқ ўтиринг. Бир раччўтлашволайлик, дедим. Олдимга ўлказиб, кўзойнакин тақдим. Газитти манашетидан бошла-

УЗОЙНАКИН

Қўшқўллаб сўрашдим. Ҳеч нарсани сезмагандай сўрадим:

— Ҳа, бува, тинчликми! Олам янгилликларига мўкка тушиб қопсиз! Туршингиздан маizza қилиб ўқиёпсиз чоғи, а!

— Йўқ, ўқиётганим йўқ, ўч оляпман, сўкиб ҳумордан чиқяпман, — деди у. — Ҳали кўради менадан газет-хонликин...

— Нима гап, кимдан, нима учун ўч оляпсиз!

— Кимдан бўларди, опангдан-да, — Мамашо бува ўзининг олтишини қоралаб қолган кампирини ёш йигитларга ҳам, катталарга ҳам «опанг» деб гапирарди: — Пулни кул қиламан десанг, хотинга бер, деганлари росса тикка турган гап. Озиб-ёзиб аҳмоқни ўйнаб келсин, ҳоритувини чиқарсин, деб бозорга жўнатдим. Хўп, айтганларимни ҳаммасини опти, қайтиб келовирмайсанми, қовоқбош! Йўқ, бу кишини култирний бўғилари — газит ўқигилари кеп нақ саккиз сўмга ана шу икки варақ қоғозни оптилар. Ба-данимдаги бор тешикдан тутун чиқиб

дим ўқишти, — бува рўзномаинг энг юкорисига нуқиди. — Узинг биласан, уч яримта класти нуқул бешти ярмига битирганман. Эзиб ўқишга туштим. Бирор соат ўқиганимда эснашга туш-

ди-ю газитхон опанг. Кўзлари юмилиб кетяпти қарасам. Енимга бир коса сув опкеволдим. Узидан кетай деганда бетига сув ураман. Эшит дедим, саккиз сўмга лойиқ ўқиймиз энди. Тўғрида, исроп ёмон. Қисқаси уч соатми, тўрт соатда газитти бир бетини ўқиб бердим. Ялинганига, жон отаси раҳмингиз кесинига қарамадим.

Ўқирдим, ўқирдим... Охири ёнбошига ағнаб тушди. Майли, дамини олиб ўзига кевосин, барини, битта ҳа-

рип қўймай ўқиб бераман ҳали. Кўзи қоғозга тушса ўқийдиган қивормасам юрган эканман... Ҳа, жияним, ўқиёткам йўқ, бекапан кетган саккиз сўмга ўч оляпман, ўч...

Зоҳиджон НЕЪМА

ШАРҲШУНОСЛИК ТўГАРАГИ

БАҲОР — Бақалар ашуласидан ҳамма одам роҳатда.

ВАРРАК — Вафодор арқонингдан ранжиб Ростовдаги амлангикига кетворган.

ГУЛ — Галварсга учрамайдиган латофат.

ДУЛ — Дўппингни ўхшатоварман лахтакка.

МАЙСА — Менинг асаллигим йилқилару сирларга айтилмасин.

А. Б. БЕК

ТТТ ДЕВОРИДАГИ ЭЪЛОНЛАР

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

Хов, жангари болалар! Наврўз кунини Эшпол-вон қизини эрга узатмоқчи. Тушлиқда ёппасига гузарга тўпланилсин, қулоқчўзмага катта пул тикилади. Е «улоқ», ё қулоқ!

РАМАЗОНЧИЛАР УЮШМАСИДА

Бу йилги рамазон айтиш мавсуми жанжал-суронсиз ўтгани муносабати билан маҳалладаги борлиқ қизалоқ ва болақайларга ташаккурнома эълон қиламиз. Келаси, рамазон ойига ҳамма уй-уйга!

ЖАЗОДАН САҚЛАНИНГ!

Қилларимизда чучмомолар камайиб бораётгани учун уларни кавлаб ейишни икки йил тўхтатиб туришни маъқул кўрдик. Қондани бузганларга «мол» деган лақаб қўйилади.

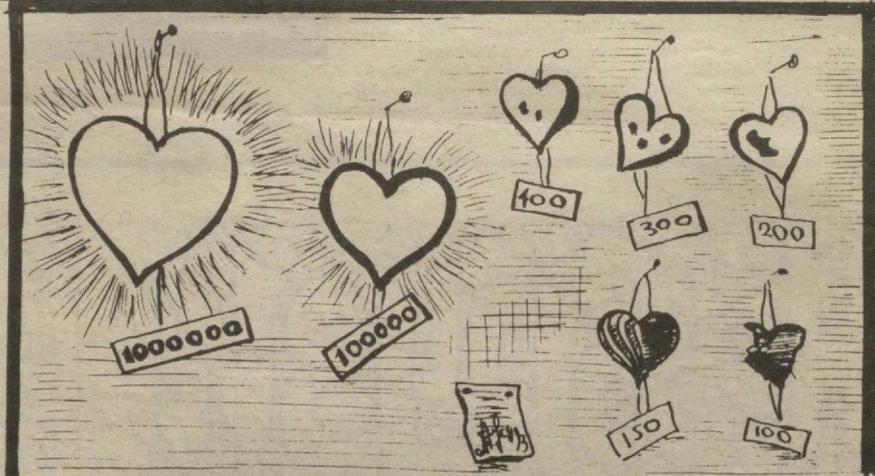
Маҳалла оқсоқоли

ДАЪВАТ

Томорқага эртанги карам эккан жафокаш дўстларим! Абдукаримнинг разил эчкисига қарши аёвсиз курашиш учун бирлашайлик!

Б. БАҲРОМ

ТИЖОРАТ ДУКОНИ

ХОРИЖ МОЛЛАРИ

Муаллиф: А. АБДУРАҲМОНОВ

ТЕГИРМОНДАГИ ГАПЛАР

— Утган йили Наврўзда хотиним йўл туғиб берган эди. Бу йил байрамга ҳатто қиз-пиз совға қилмади-я.

— Бу йил яна хурмо экдим. Аввалгисига ўхшаб бирдангиза беҳжа айланиб қолса, ўлай агар, бунисиниям болталаб ташлайман.

— Новвосим бир ҳафта олдин йўқолиб қолган эди. Мен аҳмоқ мелисама-мелса ариза қўтариб яраверибман. Кеча десанг, қашқа-

воийм иккита ғўнажинни эргаштириб ўзи ҳовлимга кириб келди.

— Бурноғи йили менадан олган товғинг ўйнаб-кулиб юрибдими? Унга саломимни етказиб, эски қадирдонинг Олчинкулга тўртта тухум бериб юбораркансан, деб қўй.

— Шаҳарга бориб, тижорат дўконига кирдим. Қарасам, битта шакалад битта акалад дегин.

А. Б. БЕК